

Středa 31. prosince 2014

Podle statistik má pětáosmdesátiletý muž v tomto posledním dni roku zhruba osmdesátiprocentní šanci, že se dožije 31. prosince 2015. Vycházím ze statistik *Národního kompasu zdraví*.

Budu se snažit ze všech sil, ale nestěžujte si, pokud se deník, se kterým zítra začnu, nedočká konce roku. Šance je jedna ku pěti.

Čtvrtek 1. ledna 2015

Dříve strkal Evert petardy nejraději do psích bobků nebo ještě lépe do koňských lejn, ale ty už se tak často nevidí. Dost ho mrzí, že petardy bývaly kdysi mnohem menší, než jsou nyní.

„Je docela dost možný, že bych se i s vozíkem vyhodil do vzduchu, jinak bych ale v hale rád odpálil pár pirátek,“ zněl jeho příspěvek do celodenní diskuze o ohňostrojích.

Navzdory petici obyvatel se naše ředitelka paní Stelwagenová nepokusila zajistit okolo našeho domova zónu bez ohňostrojů. V krátkém prohlášení, které se objevilo na informační nástěnce, uvedla, že to v tuto chvíli „není strategické“. Za tím něco bude,

Zolang es leven is. Het nieuwe geheime dagboek van Hendrik Groen, 85 jaar
 Copyright © 2016 Hendrik Groen & J.M. Meulenhoff bv, Amsterdam
 Published by special arrangement with Meulenhoff Boekerij B.V.
 in conjunction with their duly appointed agent 2 Seas Literary Agency
 and co-agent Livia Stoia Literary Agency.
 Cover Illustration © Victor Meijer
 Translation © Lucie Doležilová, 2018
 © NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2018

ISBN

mysleli si někteří obyvatelé. Hlavně ti, kteří nerozuměli slovu strategické. Jiní byli názoru, že Stelwagenová spíš nechtěla upadnout v nemilost u městského zastupitelstva.

Náš klub Staří-ale-ne-mrtví slavil silvestra v Evertově bytě, kde se může vařit a péct, což jsou v pokojích domova důchodců zakázané činnosti. Ve společnosti skvělých šéfkuchařů ve výslužbě Antoina a Rii si člověk nemůže nechat utéct jedinou příležitost něco ukuchtit.

Ve tři čtvrtě na dvanáct jsme se všichni společně přesunuli ke Greamovi, protože bydlí ze všech členů klubu nejvýše, v pátém patře. Z balkonu jsme pozorovali ohňostroj a Evert za nás všechny odpálil jednu nelegální rachejtlí na znamení protestu proti vedení. Byla opravdu krásná.

Jsme zvědaví, kdo to na nás práskne.

Edward se sám od sebe nabídl, že půjde na kobereček k ředitelce, pokud by to zašlo až tak daleko. Slíbil, že pak bude mluvit ještě nesrozumitelněji než normálně a na příštím setkání klubu podá písemnou zprávu z návštěvy u ředitelky.

Stručně řečeno: nálada byla skvělá.

Ve dvě hodiny jsem byl v posteli. Už je to pár desítek let, co jsem byl naposledy tak dlouho vzhůru. Bravo Hendriku!

Pátek 2. ledna 2015

Každému dni minulého roku něco chybělo. Celý rok 2013 jsem si denně poctivě psal deník. Ta hodinka (nebo hodinka a půl)

psaní mi dodávala pocit, že jsem užitečný a potřebný. Možná je nedostatek povinností přeci jen tím nejvýznamnějším rysem života v domově důchodců. Vše je zařízeno. Není potřeba přemýšlet. Člověk přijímá život jako pudink po lžičkách, pudink bez jakýchkoliv hrudek. Ham, polk, ven.

Mnoho obyvatel je s touto permanentní *all-inclusive* dovolenou spokojeno, ale pro mě a několik mých přátel tato prázdnota bytí v domově důchodců každodennímu štěstí nepřidává.

Rozhodl jsem se, že si v roce 2015 budu zase pravidelně vést deník. Na jednu stranu proto, abych měl každodenní povinnost, a na druhou stranu také proto, že mě to nutí udržovat pozornost, mít oči na stopkách, nastražené uši a sledovat vývoj událostí v našem domově a ve zbytku světa. Každý den zaměstnám mozek a pěkně si utřídím myšlenky. Mozková gymnastika udržuje pružného ducha. Minulý rok jsem také až příliš často myslel na to, jaká je škoda, že si už nezapisuju, když některý ze seniorů zase něco vyvedl, personál z toho udělal zbytečný rozruch nebo když se ředitelka ke svým podřízeným chovala povýšeně. Zase mám chuť se do psaní pustit.

Sobota 3. ledna 2015

Ředitel jednoho domova s pečovatelskou službou uvedl v novinách dobrý příklad s pravdivým odkazem: „Jako společnost jsme si od profesionální pečovatelské péče o seniory vytvořili určitá očekávání, která však za současných okolností nemohou být naplněna.“

Neboli: Nelze předejít tomu, že se čas od času nestihnou včas vyměnit pleny, neztratí se protéza nebo že by někdo nemusel být na čas připoután k lůžku. Škoda, ale nedá se nic dělat. Kdyby všichni ti, kteří si neustále nahlas stěžují, všichni ti senzacivistiví žurnalisté a všech třiadvacet dohlížejících instancí pečovatelských domovů požadovali, aby tomu bylo jinak, museli by přesvědčit většinu Nizozemců, že je potřeba radikálně zvýšit poplatky za pečovatelské služby. Hodně štěstí!

Osobně ten článek předám naší ředitelce.

Ano, to koukáte, co? Bojácný Hendrik je pryč. Ještě se nedá mluvit o statečném Hendrikovi, ale před rokem jsem se při Eefjině pohřbu rozhodl pustit tu věčnou ostražitost k vodě. Stále častěji říkám věci tak, jak jsou, a většinou se pak cítím skvěle. Před tím musím vždy několikrát polknout, srdce cítím až v krku a chvíli váhám, ale nakonec skočím z vysokého můstku přímo do hlubin, abych se pak s jásotem vynořil. Ostatní členové klubu Staří-ale-ne-mrtví jsou mi přitom nepostradatelnou oporou. Především Evert, můj nejlepší přítel, kterému nedělá absolutně žádný problém říkat věci tak, jak jsou, je můj důvěrník a opora.

Také letos předpovídají hororovou zimu. Navzdory všem dřívějším falešným předpovědím ledových zimních měsíců je tato prognóza opět brána velice vážně. Mí spolubydlící si už pořádně nasyslili. Skříňky přeplněné sušenkami, čokoládami, limonádami a toaletním papírem praskají ve švech. Poslední položka proto, že od určité doby jsme v rámci úsporných opatření povinni zajišťovat si ji sami. K utírání je od té doby přistupováno mnohem úsporněji se všemi důsledky, které z toho vyplývají. Peníze ušetřené za toaletní papír musejí být investovány do pracích prostředků.

Neděle 4. ledna

Ředitelka paní Stelwagenová se už za tu dobu přestala vzrušovat tím, když jí donesu nějaký novinový článek nebo jí jiným způsobem poskytnu radu, o kterou se sama neprosila.

Stelwagenová nezná žádný jiný zájem než ten vlastní: dobrou osobní reputaci.

Ta slouží k jejímu vlastnímu klidu a ke spokojenosti obyvatel. Ona ví, že to vím. Také ví, že mám za zády skupinku přívrženců, které není radno podceňovat, a to také nedělá.

Boj mezi ředitelkou a naším klubem je nenápadný a pozvolný. Občas se jedné straně povede nějaké malé vítězství, jindy se zase zadaří na té druhé. Nikdo nemá zájem na otevřené válce. Na to jsou zájmy až moc velké.

„Moc vám děkuji, pane Groene. Našel jste zase něco, co bychom případně mohli využít k našemu prospěchu?“

„Přesně tak. Takový zajímavý článek o jednom vašem kolegovi. O očekáváních v souvislosti s pečovatelskými službami a otevřenosti ohledně tohoto tématu.“

„Jsem velký zastánce otevřenosti. Otevřenost všude, kde to jen jde. A vždy ve prospěch všeobecného zájmu.“

„Všeobecný zájem je široký klobouk, pod který se toho dá hodně schovat, paní Stelwagenová.“

„To máte naprostou pravdu, pane Groene.“

Zhruba v takovém duchu probíhají naše rozhovory. Většinou se z nich pak musím chvíli vzpamatovávat, ale stojí mi to za to. Trocha adrenalinu ve správnou chvíli není na škodu.

Pondělí 5. ledna

Včera odpoledne bylo krásně, a tak jsem se rozhodl vyzkoušet, jestli ještě dojdou ke svým lavičkám. K první lavičce je to 400 metrů, pak 600 metrů k druhé lavičce a na závěr opět 400 metrů zpět domů. Vzdálenosti odhaduju.

Došel jsem se k nim bez problémů. Můj akční rádius zůstává už rok stále stejný a troufám si spokojeně tvrdit, že v tomto případě je neměnný stav pokrokem.

Pro mě platí: nejrychlejší způsob, jak se někam dostat, je dělat vše pomalu. Pak se nestane, že bych se někde mezi dvěma lavičkami zhroutil. Pohybovat se pomalu a vypadat u toho jakž takž vitálně, to ještě nezvládám. Odmítám chodítko a spoléhám se na hůlku, která patřila ještě mému otci a kterou máchám trochu moc vysoko do vzduchu.

Jinak se při sezení na lavičkách snažím působit co nejživěji. Hrdý Hendrik. Bůhvíproč.

Každodenní psaní deníku mi jde opět skvěle k duhu. Jsem rád, že jsem se zase chopil pera a lituji, že se jsem se ho celý rok nedotkl.

Jak kdysi říkávala moje žena: Budeš litovat jen věci, které jsi neudělal.

V následujících dnech zkusím ve zkratce načrtnout, co všechno se v onom ztraceném roce 2014 v našem domově událo.

Úterý 6. ledna

Nejvýznamnější událost roku 2014 se stala, když měl nový rok teprve dva dny: Eefjin pohřeb. Než ji poklop rakve zahalil do věčného stínu, ležela tam má drahá jako Sněhurka v letech.

Poslední rozloučení bylo důstojné, hrála krásná hudba a padlo mnoho hezkých slov. Ale ani tohle všechno mě nedokázalo utěšit.

Hlavním důvodem, proč jsem celé měsíce neměl chuť psát, bylo, že mi chyběla Eefje. Pokaždé, když jsem si sedl k počítači, okamžitě jsem natukal její jméno, obrazně řečeno. Čas léčil smutek velmi pomalu.

Další důležitou událostí bylo, že Grietje se v listopadu přestěhovala „na druhou stranu“, na uzavřené oddělení. Pan Alzheimer udeřil rychleji, než se čekalo. Stále častěji se ztrácela. Doslova, když hledala svůj starý byt na jiném patře, a obrazně, když neměla potuchy, k čemu slouží čajová konvička. Až do jejího odchodu jsme se hodně nasmáli. I ve svém zmatku byla Grietje vždy stále dobře naladěná. Žádná zloba a žádný strach. V dobrém rozmaru pochodovala sem a tam za vozíčkem, kterým se stěhovaly její věci.

Takový průběh demence by chtěl každý. Při návštěvách jsem ale zjistil, že Grietje je místní bílou vránou.

V Hillegomu vybrali z domova s pečovatelskou službou Den Weeligenberg skupinu dementních obyvatel, kteří šli opět bydlet samostatně. Sice do bytů přidružených k domovu, ale přece. Důkladně jsem se na našem uzavřeném oddělení rozhlížel, ale nezahlédl jsem nikoho, komu bych opět svěřil klíče k vlastnímu

pokoji. Jedině pokud by šlo o testování krizových scénářů: Co dělat v případě záplav, požáru nebo výbuchu? Že by v Hillegomu izolovali některé pacienty příliš brzy?

Paní Quintová, pesimistka z povolání, předvíдалa atentát na papeže Františka. S půlkou sušenky v puse to viděla naprosto jasně: „Ten se nedožije konce roku, ať se budem modlit sebevíc.“ Přitom kolem sebe vesele prskala drobkou.

Evert se s ní chtěl vsadit o sto eur, že tento milý Ježíšův náměstek si to bude pln života vykračovat po zemi i prvního ledna 2016, ale paní Quinotvá své předpovědi zas až tolik nevěřila.

Musím říct, že František má mé sympatie už jen proto, že jezdí v bílém Renaultu 4 z roku 1984.

Co se stalo s tím divným papamobilem?

Středa 7. ledna

Pro náš klub Staří-ale-ne-mrtví byl rok 2014 přelomový. Společně s Eefje odpadl i jeden pilíř klubu a Grietje musela na jaře také omezit účast na našich výletech, protože se čím dál častěji stávalo, že si chtěla na vše sáhnout, což například v nově otevřeném Rijksmuzeu vyvolalo konflikt s ochrankou v sálu.

„Chci jen zjistit, jaké je to na omak.“

„To opravdu nejde, paní.“

„Ach tak, tak to už to opravdu nikdy neudělám.“ O dva sály dál na svůj slib už zase zapomněla.

Mám ale také dobré zprávy: Rozšířili jsme se o dva nové členy. Na mé doporučení byl na jaře přijat pan Geert Hoogdalen, můj málomluvný přítel a vlastník elektroskútrového Ferrari. Krátce nato nominoval Edward paní Van der Horstovou.

Považoval za praktické mít určitou kompenzaci jeho vlastní afázie, kvůli které je stále těžší mu rozumět, a zároveň také kompenzovat Geertovu mlčenlivost. Leonie van der Horstová mluví ráda, je veselá, trošku ztřeštěná a plná nápadů. A má ráda Everta, kterému to až tak po chuti není, což Leonii opakovaně svádí, aby ho až příliš často hladila po jeho lysé kebuli.

Stručně řečeno: dva nové přírůstky do klubu.

Nový zákon o péči je už dva měsíce tématem rozhovorů. Ačkoliv nikdo ještě nedostal ani o šálek čaje méně, někteří obyvatelé tvrdí, že už na vlastní kůži pocítují dopady úsporných opatření.

Když jsem požádal paní Slothouwerovou, kterou je vždy slyšet ze všech nejvíc, jestli by mohla uvést nějaký příklad, nevymyslela nic lepšího než: „A tady máme zase pana Groena a ty jeho příklady.“

Dříve tvořila paní Slothouwerová společně se svou sestrou duo, které se nedalo vystát. Po loňském úmrtí sestry přebrala pozůstalá Slothouwerová všechnu zlomyslnost své sestry na sebe.

Dostalo se mi podpory. „No já tady s váženým zastupitelem Groenem souhlasím, paní Slothouwerová, uveďte nějaký příklad,“ prohlásil Graeme. A najednou ji téma už nezajímalo.